

Висновок. Дослідження скіфського кургану Огуз на Херсонщині розкрило не лише архітектурні та археологічні аспекти, але й важливі відомості щодо прикрас, знайдених під час розкопок. Різноманітність та вишуканість цих прикрас свідчать про високий рівень ремесел і мистецтв, що існували у скіфському суспільстві. Зокрема, прикраси здебільшого виготовлені з дорогоцінних матеріалів, таких як золото та нефрит, що свідчить про важливі економічні та культурні зв'язки цього регіону з іншими цивілізаціями того часу. Вивчення Огузу дозволяє краще зрозуміти давню історію цього регіону, визначити фактори, які вплинули на його розвиток та висвітлити роль скіфської культури в формуванні культурного обличчя Херсонщини.

Література:

1. Ю.В. Болтрик “Огуз. Енциклопедія історії України”: у 10 т.;
2. Сайт видання “Прадідівська слава. Українські пам'ятки”;
3. Болтрик Ю.В. Огуз-гробниця володаря кочової імперії. Стародавній світ. №2. 2001 р.
4. Лесков О. М. Скарби курганів Херсонщини. Київ, 1974 р.
5. П.П. Толочко, В.Ю. Мурзін “Золото степу”. Археологія України. Київ, 1991 р.
6. Є.О. Величко, Ю.Б. Полідович. За матеріалами музею Історичних коштовностей України, 2021 р.

УДК 72.011

ЕТАП СТВОРЕННЯ ЕТЮДУ ПЕРЕД НАПИСАННЯМ КАРТИНИ

Тяжелова О.П., студ. гр. ОМ-509

Науковий керівник – Божко Є.М., асистент (кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Етюди допомагають художнику у розвитку його спостережливості, виховують у нього здатність цілісного сприйняття оточення, також вони є основою роботи над великими композиційними картинами. Існує багато різновидів та способів написання етюдів, і кожен із них важливий під час навчального процесу та подальшого творчого шляху художника.

Один із надійних способів оволодіння художньою грамотою – це щоденна робота над етюдами, начерками, тобто виконання з натури короткотривалих зображень. Саме вони допомагають розвинути спостережливість, уміння гостро і точно схоплювати найголовніше в натурі та відкидати другорядне, несуттєве композиції. Найвідоміші митці різних епох приділяли значну увагу різноманітним начеркам, етюдам і замальовкам. Дійсно, ці найважливіші складові елементи зображення передують і супроводжують виконання творів графіки, живопису, скульптури, декоративно-прикладного мистецтва [3]. Етюд – це початковий етап роботи над картиною, загальна образна лаконічна інтерпретація зображуваного, це швидка фіксація окремих спостережень або задумів під час творчого пошуку художника [1]. Митець збирає натурний матеріал для пошуку основної композиції, роблячи замальовки різних станів погоди, ракурсів, персонажів, навіть різний час доби, адже дуже важливо знайти вигідні та виразні варіанти для майбутньої картини. Етюд відрізняється від картини тим, що в ньому ще немає ідейного змісту.

Завдання етюду – виявити головне, відмовитися від зайвого, підпорядкувати всі компоненти основній ідеї. Якщо мова йде про купу дерев, замість п'яти можна залишити три дерева, залишаючи чи змінюючи загальну конфігурацію плями. Якщо це стосується будинку – не обов'язково перераховувати всі вікна і балкони, на сонці деталі конкретизуються, в тіні узагальнюються. Володіння мистецтвом створення етюду дає змогу зображувати рух

складних, живих форм, не роблячи перед цим рисунок та лінії побудови, що свідчить про певний рівень майстерності автора твору. Процес створення живописних етюдів – різноманітний і активний, він залучає митців до пошуків нових виразних засобів, нових мотивів, рішення натурного матеріалу через образну мову, він сприяє мобілізації творчих сил та дарує нові ідеї. Етюди пишуться не тільки з метою пошуків, а й творчого удосконалення, тренує спостережливість та розвиває відчуття характеру зображуваного об'єкта [4].

Існує багато способів написання етюдів. Важливо одразу вирішити та поставити перед собою певні задачі. Швидкі етюди існують для того щоб за кілька хвилин вловити стан природи та колорит. Вони зазвичай невеликого розміру та з них складно написати великі композиції, проте вони цінні тим, що художник найбільш точно знаходить колористичні та тонові відношення та схоплює швидкоплинні явища такі як світанок, райдуга, туман тощо (рис. 1). Пластичний мотив зводиться до мінімуму: небо-земля, небо-вода, дахи-дерева. Такі роботи пишуться легко, великими пастозними мазками, без зайвих деталей.

Працюючи над більш тривалими етюдами, важливо ще до початку виконання зображення розуміти, яким має бути етюд. Слід дотримуватися правил, прийомів і закономірностей побудови композиції, адже це допоможе зробити її більш виразною. Виразальними засобами композиції є лінії, тонові й кольорові плями, світлотінь, лінійна і повітряна перспективи. До композиційних прийомів можна віднести: передачу ритму, симетрії і асиметрії, рівноваги частин композиції і виділення сюжетно-композиційного центру. Специфіка проведення пленерів, роботи на відкритому повітрі, вимагає швидкості і точності фіксації зорових вражень, що досягається шляхом постійної праці та максимальної концентрації творчих зусиль.

Рис. 1. Приклади швидких етюдів на стан. Виконала студентка 5 курсу кафедри Образотворчого мистецтва Тяжелова О.

Довготривалий етюд має на меті найбільш повний аналіз зображуваного мотиву. Роботу над довготривалим етюдом можна подати поетапно:

- 1) композиція зображення, визначення основних пропорційних співвідношень;
- 2) виявлення конструктивних особливостей зображуваного, пластики, перспективна побудова;
- 3) передача основних тональних відносин;
- 4) пророблення об'ємної форми за допомогою світлотіні, робота над деталями зображення.

Довготривалий етюд виконується на пленері приблизно 3-6 годин, залежно від формату роботи. В такому разі над етюдом можна працювати два сеанси з природи. Замальовка є короткостроковим малюнком із завданнями виокремити й передати головне й найбільш характерне в мотиві. Час виконання замальовки від 20 хвилин до 2 годин [2].

Начерки і замальовки супроводжують працю над етюдом у кілька сеансів і допомагають прояснити окремі вузли і деталі майбутнього твору. В такому випадку мотив для пейзажу обирається більш складний, з кількома планами, де з'являється необхідність поєднання предметів переднього плану з віддаленими предметами. Завданнями такого типу передбачається детальніша проробка сюжету, повніше моделювання форми, передача матеріальності предметів, повітряної перспективи, достовірності природи. Праця у декілька сеансів ведеться за умови стабільного стану природи [6].

Уміння володіти пензлем є найважливішим у роботі художника. Чутлива лінія пензля, яка змінюється від найменшого натиску руки художника, має набагато більше можливостей у передачі зображення, ніж суха, рівна лінія олівця. Крім того пензлем можна робити зарисовки одним або двома кольорами. Досить плідним, що розвиває снайперські навички, є рисунок без олівця, відразу пензлем, пером, фломастером [5].

На базі накопичених замальовок та етюдів, віднайшовши вигідні композиційні та колористичні рішення можна приступати до написання композиції (рис. 2).

Рис. 2. Написання багатофігурної композиції на основі натурного етюдів. Виконала студентка 4 курсу кафедри Образотворчого мистецтва Кузьменко В.

Важливо гарно відрисувати побудову, перспективу, віднайти співвідношення та пропорції лінійно, та за допомогою тонової плями розставити акценти, зазвичай вугіллям. Творчий підхід на цьому не обмежується. Нецікаві шматки можна замінити на фрагменти з етюдів, що найбільше підходять за змістом та по тону, тим самим урізноманітнивши та урівноваживши композицію. Без уяви, без «внутрішнього бачення» неможливо створити композицію. З повним переконанням можна стверджувати, що «пам'ять – результат накопичених спостережень» [5].

Висновки. Пленерна практика, це майданчик не тільки для початку самостійної творчої роботи, але й можливість вдосконалювати вміння та навички в образотворчому мистецтві. Швидкі та короткотривалі етюди допомагають якісному оволодінню образотворчими засобами, поглиблюють практичні вміння та навички цілісного бачення природи й зображення, надають можливість швидко та узагальнено зображувати об'єкти, розвивають спостережливість, увагу, закріплюють навички роботи з рисунку та живопису. Вміння володіння етюдною практикою є основою при створенні композиції в жанрі пейзажу та тематичної картини.

Література:

1. Демченко І.І. Використання інтерактивних технологій навчання при викладанні образотворчого мистецтва у початковій школі. Мистецька освіта у контексті європейської інтеграції: теоретичні та методичні засади розвитку. Тези Міжн. наук. конф. Суми. 2004 р.
2. Музика О.Я. Пленерна практика як важливий компонент підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. Умань. 2012 р.
3. Піддубна О.М. Значення начерків у художньо-творчій діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва з дисциплін «Малюнок» і «Живопис». Житомир. 2016 р.
4. Семешко Е.Г. Деякі особливості виконання пленерних етюдів як складової художньої освіти. Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка. Луганськ. 2010 р.
5. Сухенко В.В. Літня практика з рисунку на факультеті образотворчого мистецтва. К., 2004 р.
6. Черватюк В.О. Формування навиків малювання пейзажу під час літньої практики студентів I-II курсів відділення графічного дизайну. Українська академія мистецтва. Київ. 2004 р.